

**A BKV múzeumok
közlekedéstörténeti
vetélkedője**

„Budapesti mesék”

2026

RÉSZTVEVŐK ADATAI

Résztevő iskola: _____
címe: _____
e-mail címe: _____
telefonszáma: _____

Csapattagok neve:
1. : _____
2. : _____
3. : _____

Felkészítő tanár: _____

Kapcsolattartó:
neve: _____
elérhetősége (e-mail, telefon): _____

A BKV Zrt. Földalatti Vasúti Múzeumában megtekinthető a Budapesti mesék című időszaki kiállítás, amely a főváros és közlekedéstörténetének érdekes, ismert és kevésbé ismert fejezeteit mutatja be (a jobboldali közlekedés és a viszonylatszámok bevezetéséről, a kalauzok szerepköréről, a lóvonatású járművekről vagy például a járványok elleni védekezésről). Idei közlekedéstörténeti versenyünk feladatai is ezekhez a témákhoz kapcsolódnak.

1. „Ahol a király is villamossal is jár” - Töltsd ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

Budapesti látogatás éve	Uralkodó neve	Uralkodói cím / ország	Budapesten megtekintett, kipróbált közlekedési eszköz	A látogatáshoz kapcsolódó érdekesség
1871			Budai Hegypálya	Az uralkodó európai körúton vett részt, és megcsodálta a közlekedési eszköz technikai újdonságait.
1896		Oszták császár és magyar király		
1897			Földalatti vasút	Ferenc József kíséretben utazott az egy évvel korábban átadott világszenzációnak számító közlekedési eszköz királyi kocsiján.
		Holland királynő		A II. világháborúban elpusztult, több mint 40 év után újjáépített közlekedési eszközt átadása évében tekintette meg.
		Walesi herceg és hercegné	2-es villamos	A világ egyik legszebb villamosvonaláról csodálták meg a dunai panorámát.

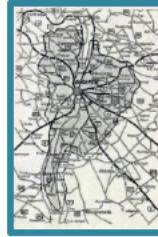
2. Totó

Mivel jelölték a számozás előtt általánosan a budapesti lóvasúti és villamosviszonylatokat?

- 1. Színekkel
- 2. Betűkkel
- X. Mindig számokat használtak

Mikor tértek át Budapesten a jobboldali közlekedésre?

- 1. 1915 júliusában
- 2. 1941 júliusában
- X. 1941 novemberében

A főváros melyik részén közlekedett lóvasút először?

- 1. Pesten, Újpesten
- 2. Budán
- X. Óbudán

1949-ben, a II. világháború után újra induló pesti trolibuszok előtt hol közlekedtek trolik a fővárosban?

- 1. Pesten, a Nagykörúton
- 2. Újpesten
- X. Óbudán

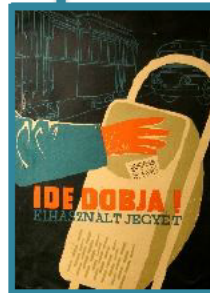

Mikor alkalmaztak Budapest közösségi közlekedésében először női munkavállalókat kalauzként?

- 1. Már a 19. században is
- 2. Az első világháború idején
- X. A második világháború idején

Az 1920-as években a budapesti villamosokon is elterjedtek az írólap méretű villamosplakátok. Hol helyezhették el ezeket az hirdetőmeneteket?

- 1. Az ablak fölötti kijelölt sávban
- 2. Az ajtók mellett külön keretben
- X. Bárhol az utastérben

Melyik közlekedési eszköz esetében van érvényben még mindig baloldali közlekedési rend?

- 1. Földalatti vasút
- 2. Fogaskerekű vasút
- X. Gödöllői HÉV

A régi villamosok feliratai nemcsak a dohányzást tiltották, de a dohányleveleket rágcslókat is figyelmeztették. Milyen feliratok utaltak e tevékenységre?

- 1. Rágcslálni tilos!
- 2. Köpködni tilos!
- X. Dohányleveleket szétszórni tilos!

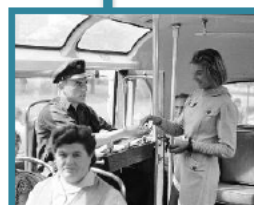

Melyik országból érkeztek 1949-ben az első MTB-82 trolibuszok Budapestre?

- 1. Ausztria
- 2. Szovjetunió
- X. NDK

Hol kaptak helyet az ülőkalauzok az autóbuszokon?

- 1. A hátsó ajtó mellett
- 2. Az első ajtó mellett
- X. A járművezető mellett

3. Válaszolj az alábbi, omnibusszal és lóvasúttal kapcsolatos kérdésekre, tegyél a megfelelő oszlopba X-et! (Előfordulhat, hogy mindkettőre igaz az állítás, ebben az esetben mindkét oszlopba kerüljön X.)

	omnibusz	lóvasút
Melyik közlekedett korábban Budapesten?		
Melyik üzemelt tovább a magyar fővárosban, utoljára a Margit-szigeten?		
Melyik volt hosszabb ideig Budapesten forgalomban összességében?		
Melyiknek a latin neve jelenti azt, hogy „mindenkinek”?		
Melyik kapott egy impozáns, „Bagolyvár” néven emlegetett indóházat Újpesten?		
Melyiket indította eredetileg egy kávéháztulajdonos vendégei kiszolgálására?		
Melyiknek nem voltak eredetileg kijelölt megállói, bárhol leintheették őket?		
Melyiknek voltak nyitott, fedett, egyszintes, emeletes, több kocsiosztályos változatai?		

/ 8 p.

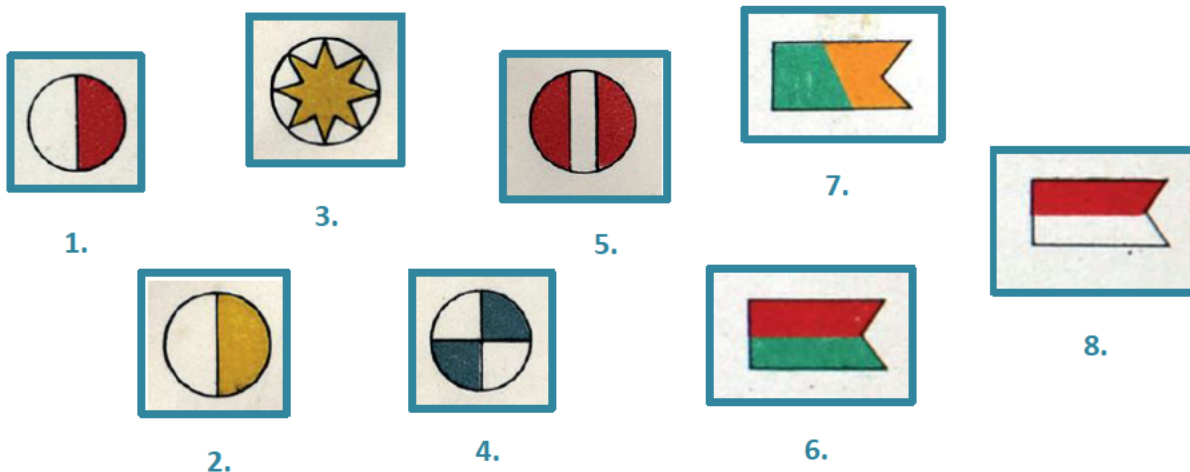
4. Válaszolj egy-egy számmal a kérdésekre?

Melyik évben tértek át Budapesten a villamosviszonylatok számokkal való jelölésére?	
Melyik évben indult el az első budai lóvasút?	
Milyen számjelzéssel indultak el 1949-ben a II. világháború után újra induló trolibuszok?	
Melyik évben tértek át a földalatti vasútnál a jobboldali közlekedésre?	
Mikor kezdett üzemelni az első fővárosi autóbuszos mozgókönyvtár?	
Melyik évben alkalmaztak először ülőkalauzokat a budapesti autóbuszokon?	
Mikor tűntek el általánosságban a kalauzok a fővárosi járművektől?	

/ 7 p.

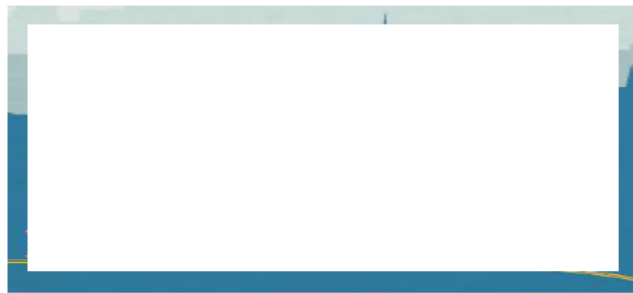
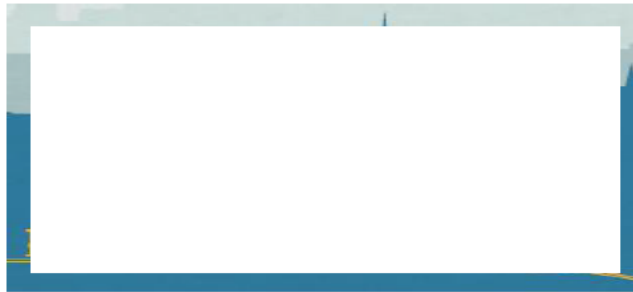
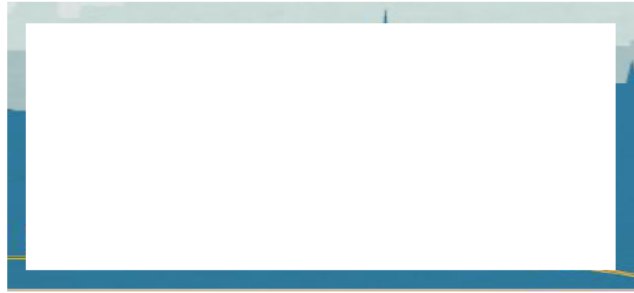
5. Volt idő, amikor a lóvasúti és villamosviszonylatokat színes zászlókkal, illetve tárcsákkal jelezték. Párosítsd össze a zászlók, táblák ábráit a megfelelő viszonylatok végállomásaival

	Színjelzés sorszáma
Ludoviceum – Óbuda	
Nyugati pályaudvar – Közvágóhíd	
Calvin tér – Óbuda	
Károly kaszárnya – Fogaskerekű vasút	
Múzeum körút – Kőbánya	
Városliget – Császárfürdő	
Károly kaszárnya – Zugliget	
Városliget – Üllői út	

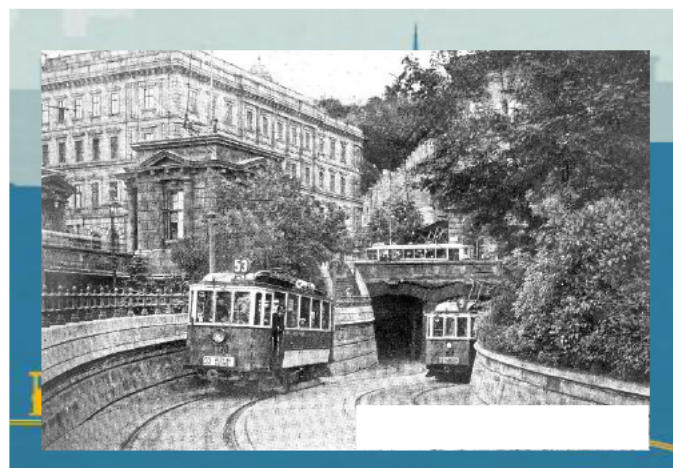

/ 8 p.

6. A régi villamosokon kisméretű, kifejezetten ide készült villamosplakátokat helyeztek el. A plakátok között számos utastájékoztató, a biztonságos, illetve udvarias utazást segítő felhívás is előfordult. Mire hívhatták fel a figyelmet az alábbi plakátok? Válaszolj röviden, egy-egy mondattal!

7. Hol készültek az alábbi fotók? Megfelelő válasz az utca, tér, középület mai megnevezése is.

8. A kalauzok hosszú évtizedekig a fővárosi közösségi közlekedés kultikus figurái voltak. Számos irodalmi műben is találkozhatunk alakjukkal. Melyik irodalmi művekből származnak a kalauzokat megjelenítő idézetek? Mi a mű címe, ki a szerzője?

A) :

„Olykor egy kocsi még délelőtt is odabent aludt. ... Egy kalauz beszállt. A peronon járkált. Az ajtókat csapkodta. Hiába! A kocsi nem ébredt fel. Azért egyszer ő is csak elhagyta a remízt. Tétován hunyorogva indult el a reggeli napfényben. Rekedtes csikorgással. Alig várta, hogy elérje az első megállót. De aztán valahogy magához tért. Már el is felejtette a remízt.”

B) :

*„Ha este fáradt
s már nincsenek sokan a kocsiban,
leül a padra, míg a villamos fut
a téli fák közt gyorsan és vigan.
Bámul a földre ingó otthonában,
az életére gondol tán, lyukas
emlékeit csörgetve a kezében,
s olyan, mint egy ember, mint egy utas.”*

C) :

„A Petőfi-szobor körül hócsatát rendeztek, s minthogy ráértek, Medve végül felült egy ellenkező irányú villamosra, hogy elkísérje két barátját egy darabon. Hetikártyával utazott, s úgylis csak az órát lukasztotta a kalauz.”

D) :

*„...holtvágányra dőcögött végül
a kopott vörös villamos
kalauz és vezető nélkül
a kopott villamos...”*

E) :

„ ... A szigetről kiérve tehát darab időre villamosvasútra szálltak, amelyet bár átmeneti állapotnak tekintettek, Vilma kisasszony indítványára barátságos hangon tudakozódtak arról, hogy hol kell majd a Király utcai omnibuszra átszállni. A kalauz nyájas ember, vidékről származott Pestre, és nyilván magának is örömet okozott, amikor eldicsekedhetett azzal, hogy mennyire kiismeri magát ebben a nagyvárosban.”

9. Készíts egy olyan plakátot vagy hirdetményt, amely az egykor Budapesten közlekedő különleges könyvtárvillamost mutatja be. A plakát az elsőként megjelenő mozgókönyvtár legfontosabb adatait tartalmazza: melyik évben, napon indult, hol várta az olvasókat, 3 könyvajánlat, amit annak idején kikölcsönözhettek. A plakát lehet rajzos, szöveges, akár AI segítségével is készíthetitek!

/ 7 p.